

ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವೀಕಾರ

ಕಮಲಾ ಮುಕುಂದ

ನಮ್ಮನ್ನೇ ಕುರಿತ ಒಂದು ಸತ್ಯಸಂಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾ ನಾನು ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ: ಬೇರೆಯವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನಾವು ಸದಾ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಸ್ವೀಕೃತವಾಗುವ (Acceptable) ಎಂಬ ಪದವೇ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದುರ್ಬಲವಾದದ್ದು. ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕು, ಆದರದಿಂದ ಕಾಣಬೇಕು, ಮೆಚ್ಚಬೇಕು ಎಂದು ನಾವು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ... ನಮ್ಮ ಜೊತೆಗಾರರು ನಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅನುಮಾನ ಬಂದಾಗ ಅಥವಾ ಅರಿವಾದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಮೆಚ್ಚಬೇಕೆಂಬ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಸದಾ ಮೊರೆಯುವ ಈ ಬಯಕೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಒಳಗಿನ ಚೈತನ್ಯವೂ ಕೂಡಾ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಬೇಷರತ್ತಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಅವರು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಸಮಾನ ವಯಸ್ಕರಿಂದ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಈ ಸಮಾನ ವಯಸ್ಕರಲ್ಲ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ನಾವು ಮತ್ತು ಅವರು ಎಂಬ ಗುಂಪನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಮಧ್ಯೆ, ರೇಖೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಭಜನೆಗಳು ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಈ ಕಡೆಗೆ ಓಲಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಗೀಗ ಹೊರಗುಳಿದಂತೆ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆದರೂ, ಇದು ಅವರಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅಭದ್ರತೆಯ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ವಿಭಿನ್ನ ಎಂದು ತರಗತಿಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯುವ ಮಗು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಬಹಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಅಪವಾದವೂ ಇದೆ.

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಭಿನ್ನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ?

ಕೆಲವು ಗುರುತಿಸಲಾಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕೆಲವು ಮಾತಿಗೆ ನಿಲುಕದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡದ ಯಾವುದೇ ಮಗು ಅವನು ಅಥವಾ ಅವಳು ವಿಭಿನ್ನ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆ ಮಗುವಿನ ಓದುವ ಕೌಶಲ ಅಥವಾ ಗಣಿತದ ಕೌಶಲಗಳು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಇತರರಿಗಿಂತ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲ ಇರಬಹುದು ಅಥವಾ ಆ ಮಗುವು ತರಗತಿಯ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಗಮನ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ದೈಹಿಕ ತೊಂದರೆಗಳಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಆ ಮಗುವು ಸ್ವಪ್ರಚೋದನೆ (Stimming) ಯಲ್ಲಿ (ಆಟನಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಒಂದು ಪುನರಾವರ್ತಿತ ನಡವಳಿಕೆ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅದು ಒಂದು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಯಾಂತ್ರಿಕತೆಯಂತೆ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಗುತ್ತದೆ) ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಕಾರಣ ಏನೇ ಆಗಿರಬಹುದು, ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಗಳೆಲ್ಲ ಇರುವ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಮೂಲ ತೊಂದರೆಯಿದೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅದ್ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅರಿವೂ ಅವರಿಗಿದೆ. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಸಮಾನ ವಯಸ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಸ್ವೀಕಾರ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿ

ಪಡೆಯುವ ಬದಲು ತಿರಸ್ಕಾರ, ಮೂದಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಒಂಟಿತನದ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಅವರು ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಅನುಚಿತ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಹೆಸರು ಕರೆದು ಗೇಲ ಮಾಡುವುದು ಅಥವಾ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಾತ್ರ ಅವರನ್ನು ಘಾಸಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲು ಈ ಮಕ್ಕಳು ತುಂಬಾ ಚಿಕ್ಕವರು ಎನ್ನುವುದಾದರೆ, ಮಕ್ಕಳು ಎಂಥ ತೊಂದರೆಗಳಿದ್ದರೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಶಾಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ನನಗೂ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಆಸಕ್ತಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಇತರ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವಂತಹ ಮಾದರಿಯಿಂದ ಆಚೆಗೆ ಯೋಚಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಒಂದು ವಿಭಿನ್ನವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಮನುಷ್ಯರ ಅನುಭವಗಳೆಲ್ಲರವ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗೌರವವನ್ನು ಗಳಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಅರ್ಹವಾಗಿರುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಹವ್ಯಾಸ, ನೆನಪುಗಳು ಮತ್ತು ಧೋರಣೆಗಳೇ ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೀರಿ ಯೋಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಕೂಡ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬಲ್ಲದು.

ಏಕರೂಪತೆ

ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಸಣ್ಣ ಮಗುವೂ ಕೂಡ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವವರನ್ನೇ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವ ಅಥವಾ ಇಷ್ಟಪಡದಿರುವ ಒಂದು ಮಗು ಎರಡು ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಸಂಶೋಧಕರು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನನ್ನು ಯಾವ ಗೊಂಬೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತದೆ ಅದರೊಂದಿಗೇ ಆಟವಾಡಲು ಬಯಸುವ ಮಗು ಇನ್ನೊಂದು ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಂಡಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತದೆ!*

ತೀರಾ ತೆಳುವಾದ ವಿಚಾರಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 'ನಾವು ಮತ್ತು ಅವರು' ಎಂಬ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ತೀವ್ರವಾದ ಪ್ರಚೋದನೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹಲವು ಶಿಶುಗಳ ಕುರಿತು ನಡೆದ ಇಂತಹ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿವೆ. ಭಿನ್ನತೆಗಳಿಗೆ (Differences) ಬದಲಾಗಿ ಸಮಾನರೂಪತೆಗೆ (Similarities) ಒತ್ತು ನೀಡಿದಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅನುಕಂಪ, ಅಕ್ಕರೆ ಮತ್ತು ಒಡನಾಟದಿಂದ ಇರಲು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಸಿಕ್ಕಿರುವ

ಒಂದು ಸುಳಿವು. ನಮ್ಮ ಸಮಾನರೂಪತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳ್ಳುವುದಾದರೂ ಎಲ್ಲ? ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಾಲಾಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲ! ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾವುದೇ ಶಾಲಾ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಠಾಳಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ, ದೊಡ್ಡವರು ಇವುಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು ಅಪರೂಪ. ಅದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯು ಶಿಕ್ಷಣದ ಹೃದಯವಾದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ? ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವರವರದ್ದೇ ಆದ ಮನೋವೃತ್ತಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ, ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಬಂಧಗಳಿರುತ್ತವೆ; ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಸವಾಲು ಮತ್ತು ಮಿತಿಗಳಿರುತ್ತವೆ, ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಆಟದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ತಮಾಷೆ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಇರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಮಕ್ಕಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬೇಗನೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಯಿರುವ ಮಗುವಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ನೆರವಿನ ಹಸ್ತ ಬೇಕೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದುಗೂಡಿಸುತ್ತವೆ; ಅದಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡವರು ಎಂಬ ಭೇದವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರ ಬದುಕಿನಲ್ಲೂ ಏರಿಳಿತಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ; ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಕಷ್ಟಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಶಾಲೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವದ್ದು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾದಾಗ, ವಿಶೇಷ ಆದ್ಯತೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಯಾವ ಮಗುವನ್ನೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸುವ ಕಾರಣವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಗು ಆಟಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಗಮನ ಬೇಕು ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಮಗು ಕುಂಬಾರಿಕೆ (ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆ) ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮತ್ತೊಂದು ಮಗುವಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಯಾಚಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ! ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ "ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮ್ಮದೇ ಆದ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ದೌರ್ಬಲ್ಯವಿದೆ" ಎಂಬ ಕ್ಷೀಷೆಯ ಮಾತನ್ನು ಎಳೆದಾಡಲು ಹೋಗದೇ ಏಕರೂಪತೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಬೇಕು.

ಗೌರವ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿ

ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಲೇಖಕ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಎರ್‌ಮನ್ ಎಂಬವರು Desiderata ಎಂಬ ಒಂದು ಸುಂದರ ಗದ್ಯ ಪದ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದು. ಅದರ ಒಂದು ಸಾಲು ಸದಾ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದೆ; ನೀನು ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಒಂದು ಮಗು, ಮರಗಳು ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಕಮ್ಮಿಯೇನಿಲ್ಲ; ಇಲ್ಲರಲು ನಿನಗೆ ಹಕ್ಕಿದೆ. ತೀರಾ ಸರಳವಾದ ಈ ಸಾಲುಗಳು ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿರುವ ನನಗೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜವು ಎಷ್ಟು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಗೀಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ನಾವು ಗೌರವ ಮತ್ತು ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನುಗಳಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಒಂದು ಸಮರ್ಥನೀಯವಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ, ಗೌರವಕ್ಕೆ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಆದರೆ ನಾವು ಅಂತಹ ನೆವದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ, ದೊಡ್ಡವರು ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರ ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು, ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಗೌರವವನ್ನು ನೀಡುವ, ಒಂದು ಮಾದರಿ ಶಾಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನಾನು ಮುಂದಿಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನಿಲ್ಲ ಕೇವಲ ಹೊಗಳಿಕೆಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಮೆಚ್ಚಿಸಲು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಗಂಭೀರತೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಗು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು

ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಮಗುವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸದಿರುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗೌರವ (Respect) ಇದೆ. ಹಾಗಂತ ಇದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಬಲವಾದ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಸವಾಲಾಗೊಡ್ಡುವುದನ್ನು ದೊಡ್ಡವರು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾದ ನಿರ್ದೇಶನವಿಲ್ಲದೆ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರೇ? ಇದು ವಿಶಾಲ ಮನಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಇದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸರಳ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ! ನನ್ನ ಅನುಭವದಿಂದ ಹೇಳುವ ಮಾತು ಏನೆಂದರೆ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಕರ ನಡುವೆ ಇಂತಹುದೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವುದು ನಿಜವಾದರೂ ಮಕ್ಕಳು ಇದನ್ನು ದೃಢ-ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಜತೆಗಾರರನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆಳೆದು ನಾನೇ ಮೇಲು ಎಂಬ ಭಾವನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಲೋಭನೆಯು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ; ಅವೇ ಗುರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅದೇ ಅಪರಾಧಿಗಳು. ಹಾಗಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ 'ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯಮಗು', ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ನನ್ನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಸಮರ್ಥನೆ ಅಥವಾ ಕಾರಣದ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಯಸ್ಕರ ಬಲವಾದ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಸಂದೇಶದ ಮೌಲ್ಯವಾದರೂ ಏನು? ಇಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ, ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಇರುವ ಮಗುವಿಗೆ ಆತ ಅಥವಾ ಆಕೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸದ ಸುಭದ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ತಾನಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬರಬಹುದು. ಹಾಗಿದ್ದೂ, ತನ್ನ ಸಮಾನ-ಮನಸ್ಸರೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಗುವಿಗೆ ಕೊರತೆಯ ಅನುಭವ ಆಗಬಹುದು.

ಹಾಗಾದರೆ ಹೊರಬರುವ ದಾರಿ ಯಾವುದು? ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧ್ವಂಸಕ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಆಗಾಗ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೀಳರಿಮೆ ಮತ್ತು ಮೇಲರಿಮೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಹೇಗೆ ತೊಂದರೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ನಿರರ್ಥಕ ಎಂಬುದು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ, ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾವೀಗಲೂ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋದ ಹಾಗೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಇಂಥ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಿಣಾಮ ಬೀಳದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಏನನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದರ ಮೂಲಕ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಅಳಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ನಿಜಕ್ಕೂ ಯೋಚಿಸಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ಅವರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರ ನಡುವಿನ ಬಾಂಧವ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಥವಾ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ತನ್ನದೇ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು

'ಯಾರು ನೀನು' ಎಂಬ ಮಾತಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವೀಕೃತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು ಉತ್ತೇಜನಕಾರಿ ಕೆಲಸ. ನಮಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವರೂಪದ, ನಾವು ಯಾರು ಎಂಬ ನಮ್ಮ ಕಥೆಗಳು, ನಮ್ಮದೇ ಆದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಅಪ್ರಿಯ

ಸಂಗತಿಗಳು: ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮದೇ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಗೀಳೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ನಾನು ಯಾರು ಎಂಬ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಾನು ಎಲ್ಲಯವರೆಗೆ ನನ್ನಲ್ಲೇ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೋ ಅಲ್ಲಯ ತನಕ ಅವು ನನಗೆ ನೋವು ತರುವುದು ಸುಲಭ ಎಂಬುವುದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಹೌದು, ಒಂದು ಮಗು 'ನಾನು ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ' ಎಂಬ ಚಿತ್ರದ ಬದಲಿಗೆ ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಆಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಒಂದು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಬಯಸಬಹುದು; ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ, ನಾವು ಯಾರು ಮತ್ತು ನಾವು ಏನಾಗಲು ಬಯಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಕುರಿತಂತೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆವು. ಹೀಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅವಮಾನದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿ ಮತ್ತು ಹೊಗಳಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆ ಎತ್ತುವಂತೆ ಮಾಡಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ನಾವು ಇಂತಹುದನ್ನೇ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಕ್ಷಣಗಳು.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಹೇಳುವ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಏನೆಂದರೆ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಮಾನಸಿಕ ಸವಾಲು ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನದ ಕೊರತೆ. ಕೇವಲ ಅಧಿಕ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡುವ ಜಗತ್ತು ಮಾತ್ರ 'ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನದ ಕೊರತೆ'ಯಂತಹ (Low self-esteem) ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ತೊಂದರೆ ಇಂದಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನದಲ್ಲಿ ನಿಜಕ್ಕೂ ಸವಾಲು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದನ್ನೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮಾನಸಿಕ ಘಾಸಿಗೆ ಬಹುಬೇಗ ಒಳಗಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವುದು ನೀವು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದಂತೆ; ಆರಾಮದಾಯಕ ಬದುಕು, ಹುಸಿ ಪ್ರಶಂಸೆ, ಮಗುವನ್ನು ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸರಿದೂಗಿಸುವ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹುಡುಕುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಂತೆ. ಪದವಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳ ಬಳಿಕ ನಮ್ಮ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಾತ ತನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಈಗಲೂ ನನಗೆ ನೆನಪಿದೆ; ಆತ ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದ, ಓದು ಅವನಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಹಾಗಾಗಿ ತನ್ನ ಓದನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಹೊಗಳಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಭಾರೀ ಕಿರಿಕಿರಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದಂತೆ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಆತ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಆತನನ್ನು ಹೊಗಳಲು ಪ್ರೇರಣೆಯಾದರೂ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಅಗತ್ಯವಾದರೂ ಏನು? ಕೆಲವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಲವಾದ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಊರುಗೋಲನ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆಯೇ? ಹೀಗೆ ಆಸರೆ ನೀಡಬೇಕಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಹೆಚ್ಚು ನಿರಾಳರಾದಂತೆ.

ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ಹೇಗೆ ನಾವು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಮುಂದಿನ ಒಂದು ದಶಕದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದರ ಫಲಿತಾಂಶ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು ಎಂಬ ಆಶಾವಾದವಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಭಿನ್ನ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿಮಿತವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸವಾಗಲಿದೆ. ಒಂದು ಮಗುವಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೊರತೆಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಆಪ್ತಸಮಾಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಧರಿಸಿ ಮಾಡಬಹುದಾದರೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು ತೀರಾ ಸೀಮಿತ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಇಡೀ ತರಗತಿ ಅಥವಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಸೌಖ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾಕೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬಾರದು? ಒಂದು ಪರಿಸರದ ಕಾರಣದಿಂದ ಚೇತರಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಅಲ್ಲ ವೈಯಕ್ತಿಕಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಮೂಹವೇ ಸಮಗ್ರತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬಲ್ಲದು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಆಪ್ತಸಮಾಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಧರಿಸಿ ಶಾಲೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾದ ಕೆಲವು ಚಿಂತನೆಗಳು ಸರ್ವ ಸಮ್ಮತಿಯ ಶಾಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇಂತಹ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗಾಗಿ <https://www.youtube.com/watch?v=FRvFW851cU> ನೋಡಿರಿ.

ಕಮಲಾ ಮುಕುಂದ ಅವರಿಗೆ ಬೋಧನೆ ಎಂದರೆ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು. ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಲರ್ನಿಂಗ್ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರು 1995 ರಿಂದಲೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕಮಲಾ ಅವರು ಎರಡು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ: 'ವಾಟ್ ಡಿಡ್ ಯೂ ಆಸ್ಟ್ ಅಟ್ ಸ್ಕೂಲ್‌ಟುಡ್'- ಭಾಗ-1 ಮತ್ತು ಭಾಗ-2 (ಹಾರ್ಪರ್ ಕಾಲನ್ಸ್ ಪ್ರಕಾಶನ) ಎಂಬ ಈ ಕೃತಿಗಳು ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಅವರನ್ನು kamala.mukunda@gmail.com ಈ ಮಿಂಚಂಚಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.

ಅನುವಾದ: ಮಂಜುನಾಥ್ ಜಾಂಡ್ | ಪರಿಶೀಲನೆ: ನಾಗಮಣಿ ಎಸ್ ಎನ್